

NÁVOD NA POUŽITÍ TERMINOLOGIE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI DOSPĚLÝCH

SHRNUTÍ

Sam Duncan a Irene Schwab
UCL Institute of Education
Září 2015

NÁVOD NA POUŽITÍ TERMINOLOGIE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI DOSPĚLÝCH

Úvodem

V roce 2014 síť ELINET rozeslala dotazník, ve kterém zjišťovala užití pojmů spojených se čtenářskou gramotností dospělých. Výsledky dotazníku se diskutovaly na semináři ELINETu v Institutu celoživotního vzdělávání UNESCO v Hamburku v lednu 2015. Seminář v Hamburku poskytl příležitost partnerům ELINETu vznést připomínky a návrhy, a sdílet příklady dobré praxe, které by se vztahovaly k potřebám a cílům čtenářské gramotnosti dospělých. ELINET tak může sehrát důležitou roli a napomoci široké veřejnosti, politikům, zákonodárcům a lidem z médií orientovat se v terminologii čtenářské gramotnosti dospělých. Účastníci semináře shledali, že jsou si vědomi toho, jakou životně důležitou roli může sehrát jazyk užití terminologie a jak zásadně může ovlivnit vnímání čtenářské gramotnosti dospělých. Analyzovali jsme co možná nejvíce termínů užívaných v souvislosti se čtenářskou gramotností dospělých a navrhli sedm základních principů, které vysvětlují, proč jsme využili právě takový jazyk k jejich popisu.

Základní principy

Zejména budeme používat pojmy, které :

1. se vyjadřují přesně
2. jsou transparentní a jednoduché, přiměřené publiku, účelu a kontextu
3. jsou respektující
4. jsou pozitivní, vyhýbají se poukazování na nedostatky
5. neříkají "lidé nejsou na úrovni, ale jejich dovednosti jsou na úrovni"
6. říkají, že "začínající čtenář (spisovatel) není to stejné jako začátečník myslitel"
7. jsou přiměřené jazykovému a kulturnímu kontextu, publiku a účelu

Využití našich pojmů bude vždy v intencích delších textů, interakcí nebo diskursů a bude směřovat k tomu, aby:

- ukázaly, v čem je rozpor mezi touhou po přesnosti a komplexností čtenářské gramotnosti
- vysvětlily případnou potřebu využití různých pojmů pro různý typ publika – součást informovaného vzdělávání veřejnosti a zákonodárců
- zahrnuly fakt, že pojmy vytvořené k popisu skupin, budou využity i k popisu jednotlivců – pojmy, které používáme, budou vytrženy z kontextu a musíme se snažit toto předjímat
- respektovaly, že jednotlivci, jejich dovednosti a praxe se posouvá a mění v průběhu jejich života a pod vlivem různorodého kontextu - čtenářská gramotnost je celoživotní a proměnlivá